

2016ko JARDUERA-TXOSTENA

Vital

FUNDACIÓN- FUNDAZIOA

1. Vital Kutxa Fundazioa	3
1.1. Kultura, Aisialdi eta Kirol saila	3
1.2. Gizarte-laguntza saila	12
1.3. Prestakuntza eta Enplegua saila	16
1.4. Ondare eta Ingurumen saila	24
2. Estadio Fundazioa	29
3. Hizkuntza Institutua Fundazioa	31
4. Sancho el Sabio Fundazioa	33

1. Caja Vital Kutxa Fundazioa

Caja Vital Kutxa Fundazioaren xedea kultura sustatzea eta garatzea, eta zientzia, teknika eta kirola bultzatzea eta zabaltzea da. Halaber, Fundazioak laguntza, gizarte, irakaskuntza, kultura, kirol eta adinekoentzako ekintza programak kudeatzen ditu.

1.1. Kultura, Aisialdi eta Kirol saila

ERAKUSKETAK

Vital Fundazioaren Aretoa

Vital Fundazioaren Aretoa (Posta 13-15, Vitoria-Gasteiz) arrakasta handia izan zuen berriro publikoaren artean 2016. urtean. Urtean zehar antolatutako bost erakusketetan **118.000 pertsona** baino gehiago izan ziren. Horri esker, Aretoa Euskadiko erakustokirik garrantzitsuenetako bat gisa finkatu da.

Urte hasieran **'Click, 7,5 zentimetroko sorkuntzak'** erakusketa izan zen. Bertan Playmobileko 14.000 click baino gehiago izan ziren ikusgai, eta horien bidez, hogeitaz mendeetako historiaren zenbait une eta agertoki fantastikoak birsortu ziren. Familiarentzat zuzenduta 2016ko martxoan amaitu zen erakusketa. Guztira, 62.000 bisitari baino gehiago egon ziren.

Apiril hasieran **'Gasteizko 33 kale. Pintoreak eta eskultoreak hirian zehar'** erakusketa inau-

guratu zen. Pintore eta eskultore Vitoria-Gasteizko zenbait kalek eta plazek haien izenak hartu dituzten zenbait pintore eta eskultoreen artelan garrantzitsuenen erakusketa izan zen. Besteak beste Arabako hiriburuko 33 artista ospetsuk egindako 76 olio-pintura, akuarelak, grabatuak, argazkiak eta eskulturak izan ziren ikusgai erakusketan.

Ekainaren amaieran Vital Fundazioaren Aretoa kartelen historiari egin zitzaion omenaldia **'Hormako mezuak. Bilboko Arte Ederren Museoaren bildumako kartelak (1886-1975)'** izeneko erakusketarekin. Guztira 21.000 bisitari baino gehiago izan ziren erakusketan kartelak hastapenetatik XIX. mendearen amaierara arte izandako bilakaera ezagutzeko. Zazpi gai hauen inguruko 200 kartel baino gehiago egon ziren: turismoa, zezena, merkataritza, kirola, gerra, politika, azokak eta kultura.

Urriaren amaieran Arregi euskal artistaren **'Dibujando en el Aire / Airean Marrazten'** erakusketa izan

zen. Askorentzat XX. mendeko euskal eskulturaren oinordekoa da. Hogeita bost eskulturako -horietatik, hamahiru, formatu handikoak eta hogeitaz erliebeko bildumaren bidez artista honen jardura erakutsi zuten. Corten altzairua eta Euskadiko industria-gunerik

garrantzitsuenetako bat den Arrasate herriaren inguruko eragina nagusi dira.

Abenduaren amaieran **'Paaarisien!, argazkiak eta bizipenak zuri-beltzean, Vitoria-Gasteiz**

Vital Fundazioaren 4 aretoek 155.000 bisitari baino gehiago izan zituzten guztira 2016. urtean, eta beste urte batez askotariko eskaintza izan zuten

1880-2009' erakusketa inauguratu zuten. Erakusketa 2017ko apirilera arte egongo da irekita publikoarentzat, eta 650 irudi ditu. Horien bidez, hiriko biztanleen bizipenak erakusten ditu, Vitoria-Gasteizko argazkilari ezagunen objektiboaren bidez. Horrez gain, aretoan da-goeneko desagertu diren hiriko zenbait leku ere daude ikusgai 1/1 eskalan, besteak beste saltokiak, tabernak eta jatetxeak, ibilgailuen lantegiak, argazki-dendak, pertsonaiak eta garaiko zinema bat. Erakusketan 8.300 bisitari baino gehiago izan ziren 2016. urtearen amaierara arte bakarrik

Luis de Ajuria eta Araba aretoak

Vital Fundazioaren kultura-eremuen eskaintza Luis de Ajuria eta Araba erakusketa-aretoen erakusketekin osatzen da. Bietan helburu eta publiko desberdinak daude

- **Luis de Ajuria aretoa** (Posta 13-15, 1. solairua) Luis de Ajuria aretoak aurreko kokapena aldatu zuen urte hasieran, eta Alaba Jeneralaren kaletik Arabako hiriburuko Posta kalera aldatu zen, Vital Fundazioa aretoaren gainetik. Horrela, erakusketa-eremu handiagoa du orain (% 36 handiagoa hain zuzen) eta guztiz irisgarria da, igogailu berri bat dagoelako, mugikortasun murriztua duten

pertsonen irisgarritasun osoa izan dezaten. Hala ere, eremu honek artisten jarduera profesionala bultzatzeko helburuarekin jarraitzen du. Horrela, erakusketa-espazioa lagatzen du eta Fundazioak antolatutako lehiaketetara aurkeztutako lanak zabal-tzen ditu.

- **Araba Aretoa** (Bake kalea, 5-1. solairua) elkarteek antolatutako erakusketak izaten dira. Horien artean, Euskal Herriko Unibertsitateko Arte Ederren Fakultatearen lankidetzaz egindakoak nabarmentzen dira. Aretoa Fakultate horri lagatzen zaio, lizentziatura horretako ikasleek beraien lanak erakutsitzaten.

Sokaren Etxea

XV. mendeko eraikin gotiko-zibil adierazgarri honetan, **Vital Fundazioaren egoitza** dena, Fundazioaren ondareko zenbait aleren erakusketa iraunkor bikaina dago: interes artistikoko altzariak, pinturak eta antzinako eskulturak, letoizko zirkulu formako iturriak (eskaleen plater gisa ere ezagunak direnak) eta hainbat jatorritako zeramikak.

Erakusketa dorre-gotorlekuaren zulogunean dago eta bertako, Espainiako eta nazioarteko 14.817 bisitari erakarri zituen.

Erakusketak eta bisitariak 2016. urtean

Aretoa	Erakusketa kopurua	Bisitari kopurua
Vital Fundazioa	5	118.057
Luis de Ajuria	14	13.562
Araba	13	9.019
Sokaren Etxea	1	14.817
Guztira	33	155.455

Kultur Etxeak

Vital Fundazioa (Bake kalea 5, Dendarabako 1. solairua, Vitoria-Gasteiz) eta Luis de Ajuria (Alaba Jeneralaren kalea 7, Vitoria-Gasteiz) aretoak publiko guztiarentzako eremuak dira, kulturaz, musikaz, poesiaz eta bestelakoez goza dezaten. Hitzaldiak, errezitaldiak, zinema eta beste hainbat diziplina egoten dira aretoen programazioaren barruan.

Aretoetan Fundazioak berak ekoiztutako kultura-eskaintza ematen da, hala nola Astearte Musikalen ganbera-musikaren zikloa, Ostiral Koralen kontzertuak, Euskal Zinemaren Aste ospetsua

edo Euskal Zinema Dokumentalaren astea. Aurten, nobedade gisa, 'Jazz Vital' kontzertuen lehen zikloa ere antolatu da.

Horrez gain, gizarte, kultura, hezkuntza edo zientzia arloko beste talde batzuek jarduerak ere antolatzen dituzte. Vital Fundazioak esparru horien erabilera lagatzen die irabazi-asmorik gabeko kultura-ekitaldiak antolatzeko, hala nola konferentziak, antzezlanak, errezitaldiak, kontzertuak edo zinema.

Vital Fundazioaren Kultur Etxeek 32.400 lagunek baino gehiagok parte hartu zuten 278 jarduera eskaini zituzten

Aretoa	Jarduera kopurua	Bertaratutakoen kop.
Vital Fundazioaren aretoa	154	20.091
Luis de Ajuria aretoa	124	12.372
Guztira	278	32.463

Jarduera propioak	Jarduera kopurua	Bertaratutakoen kop.
Astearte Musikalak	16	3.076
Ostiral Koralak	7	307
Gabonetako Kontzerturak	9	2.133
Jazz Vital	4	138
Euskal Zinemaren Astea	13	1.508
Euskal Zinema Dokumentalaren	6	328
Ikus-entzunezkoak	6	468
Poesia	5	198
Lankidetzeta Magialdian	2	505
Guztira	68	8.661

Lagatako jarduerak	Jarduera kopurua	Bertaratutakoen kop.
Kontzertuak	17	1.434
Konferentziak	118	13.297
Zinema eta ikus-entzunezkoak	31	4.345
Poesia	8	1.061
Antzerkia eta dantza	4	453
Abesbatzak	9	1.281
Ikus-entzunezkoak	8	1.010
Kultura arlokoak ez diren beste batzuk	15	1.361
Guztira	210	24.242

Astearte Musikalak

Vital Fundazioak urtero 'Astearte Musikalak' izeneko zikloa antolatzen du. Ganbera-musikarako esparrua da, eta urteak aurrera joan ahala erreferente bihurtu da probintziako musika-programazioan, bere kalitatearengatik eta arrakastarengatik.

Azaro eta martxo bitartean, asteartero, gure inguruko gazteek, dagoeneko ospetsuak diren bakarlariek, bikoteek, laukoteek, boskoteek eta nazioan nahiz nazioartean ospea duten orkestrek eginiko zenbait errezitaldi izaten dira Vital Fundazioaren Aretoan.

Musika-zikloak dagoeneko 27 urte bete ditu eta 16 kontzertu egin ditu. Guztira, **3.000 pertsona** baino gehiago bertaratu dira.

Ostiral Koralak. Arabako musika korala

Ostiral Koralak 1998. urtean sortu ziren, Arabako musika korala berrantolatzen jarraitzen duen haur-talde guztiei aukera bat emateko helburuarekin. Dagoeneko 18 urte igaro dira sortu zenetik eta lurraldeko garrantzitsuenetako bat gisa hartzen dute. Orain arte egindako edizioetan 4.000 abeslarik baino gehiagok parte hartu dute.

Errezitaldiak Vital Fundazioaren Gelan izaten dira eta ziklo honetan urtero **300 abeslari** inguruk parte hartzen dute. Talde guztien interpretazioen kalitatea aparta da, eta kontzertuetan gaur egungo konpositoreen lanak erabiltzen dituzte, euskal folklorea ahaztu gabe.

Mugako kids

Vital Fundazioak eta Mugako Musika Elkar-teak II. Mugako Kids abian jarri zuten urrian. Gaur egungo musika elektronikoa gazteei eta familiei hurbiltzeko helburua duen ekimena da. Aukeratutako lekua **Artium Zentro-Museoa** izan zen.

Proposamen berritzaile hori **Mugako Festival** lehiaketaren barruan kokatzen da. Hiri-lehiaketa da, gaur egungo musika elektronikoa erakusteko, eta esperientzia interaktibo bat proposatzen du, musikak pertsonen gogo-aldartean dituen eragin nabariak azaltzeko. Horretarako, bidaia artistiko bat egin daiteke, familiarekin musika elektronikoaren aukera onenen erit-mora gozatzeko.

Etikari buruzko euskal foroa

Gizartean dauden erronka moral konplexuen aurrean dugun kezka dela eta, Euskadi osoko

pertsona, erakunde eta elkarte talde batek egitura bat sortu du lankidetzaproiektuak sortzeko. Horrela, xedea da balio etikoen azterketa, ezagutza eta aplikazioa handitzea eta zabaltzea. **Euskadiko Etika Klusterra Fundazioak** etikari buruzko lehen euskal klusterra aurkeztu zuen 2015eko urrian Vital Fundazioaren eskutik.

2016. urtean zehar Euskadiko Etika Klusterrak **4 hitzaldi** eman ditu askotariko gaiei buruz: filosofia politiko eta soziala, etika eta eman- tzipazioa, etikaren garapena eta ezarpena eguneroko bizitzako eta gizarte-bizitzako hainbat esparrutan, edo desgaitasuna duten pertsonak.

Uda kulturalak Vital Arabatik programarekin

Vital Arabatik Programak Vital Fundazioak lurraldearekin duen konpromisoa indartu egiten du. Programaren helburua da Arabako udalerriei, udan, askotan Arabako zenbait herritara heltzen ez den kultura-programazioa eskaintzea, eta bertako artista-taldeei jendaurrean aritzeko aukera ematea.

Programaren XII. edizioan **18.235 lagunek** parte hartu zuten joan den udan antolatutako **84 jardueretan**. Besteak beste musika-taldeen emanaldiak, errezeitaldi koralak eta dantza eta ballet erakustaldiak izan ziren hiru hilabete baino gehiagoko kultura-programazioaren barruan Arabako 59 herritan eta Trebiñuko Konderriko 2tan.

Vital Arabatik programak Vitoria-Gasteizetik kanpoko biztanleei programazioa hurbiltzeko helburua bete du beste urte batez, izan ere, hori gabe, zaila izango lukete parte hartzea.

I. Arte Vital Lehiaketa

Vital Fundazioak Arte Vital lehiaketarako deialdia egin zuen martxoan, **lurraldeko artista berriak** ezagutzeko aukera emateko helburuarekin. Ekimen hau Gizarte Ekintzaren kultura-jardueren barruan egon zen lehen, eta orain berpiztu egin da, Arabako artisten lanak nabarmentzeko; artista gazteenak bereziki.

Lehiaketak sari handiak ditu eskudirutan, eta bere xedea adin guztietako artistek parte hartzea da, arte plastikoa edozein dela ere: **pintura, eskultura edo argazkilaritza**. Guztira hainbat diziplinatako 103 artistek parte hartu dute lehen edizio honetan.

Horrez gain, Vital Fundazioak erakusketa-gelabat lagako die edizio bakoitzean saritutako egileei, erakundeak hurrengo urtean antolatutako programazioan erakusketa bat egin dezaten elkarrekin.

Jaibus Vital. Dibertsiorik handiena, arriskurik gabe

Jaibus Vital herriko festak ospatzen dituzten herrien artean egiten den garraio-zerbitzua da. Joan-etorri murriztuak dira eta 15 urtetik gorako gazteen beharretara egokitzten diren ordutegiak ditu.

Ekimen honen helburua Arabako gazteak lurraldeko herrietan antolatzen diren jaietara segurtasunez joatea eta **aisialdi arduratsua** sustatzea da. Dagoeneko XVII. edizioa izan da 2016. urtekoa.

Jaibus Vital ekimenak berriro ere arrakasta handia izan du, izan ere, aurreko urtearen aldean **% 7** gazte gehiagok erabili dute: guztira, 2.220 lagunek erabili dute zerbitzu hau lau hilabete baino gehiagotan. Joan den ekainetik 52 autobus erabili dira kanpainan Arabako 43 herritako jaietarako, eta beste 9 Vitoria-Gasteizko Andre Maria Zuria- ren jaietarako.

'Vital Arabatik' 84 kultura-jarduera baino gehiago eskaini zituen Arabako 61 herritan udako hilabeteetan

2.200 gazte baino gehiago joan ziren, segurtasunez, Arabako 52 herritako jaietara, Gasteizkoak barne

Gure zinemaren alde egiten dugu

Euskal Zinemaren Astea

Vital Fundazioak antolatzen duen Euskal Zinemaren Astearen 32. edizioa izan da 2016. urtekoa. Otsailaren 22tik 27ra bitartean **euskal**

profesionalek aurreko urtean **ekoiztutako edo zuzendutako** zinema-lanik onenetako batzuk ikusteko eta saritzeko aukera izan zuen publikoak. Duela hiru hamarkada sortu zenetik, Aste hau gure zinemari laguntzeko plataforma bat izatea izan da Vital Fundazioaren helburua, modalitate guztietan.

Euskal Zinemaren Astearen xedea da gure inguruko profesionalak parte hartu duten zinema-lanak erakusten laguntzeko plataforma izatea, eta bertaratutako publikoak parte har dezala sustatzea, izan ere, emanaldi bakoitzaren ondoren gustukoak izan duten filmaren aldeko botoa eman dezakete. Beste urte batez ikusleen laguntza izan du. Astearen zehar 6 film luze eta 6 film labur ikusteko aukera izan dute, eta film bakoitzaren protagonistekin antolatutako saio nahiz mahai-inguruek arrakasta handia izan dute bertaratutako kopuruari dago-

kionez. Vitoria-Gasteizen dagoeneko finkatuta dagoen zine-ziklo honek **1.500 ikusle** baino gehiago izan zituen 2016an.

Euskal Zinema Dokumentalaren Astea

Urriaren 3tik 8ra bitartean Euskal Zinema Dokumentalaren Astearen 2. edizioa izan da Vital Fundazioaren Aretoan. Vital Fundazioak bultzatutako beste kultura-ekitaldi bat izan zen eta hainbat gaitako **6 dokumental** eman ziren.

Euskal Zinema Dokumentalaren Asteak, lehen Euskal Zinemaren Astearen barruan sartzen zuen genero hori nabarmendu nahi du. Emanaldi bakoitzaren hasieran dokumentalaren aurkezpena egiten da, eta amaitutakoan horri buruzko **mahai-ingurua** egiten da eztabaidatzeko.

Aurtengo edizioan, gainera, Vital Fundazioak dokumentaletako baten ekoizpenean parte hartu du, 'Mairuelegorreta; iluntasunetik argitasunera' dokumentalean zehazki, Mairuelegorretako Euskal Jaiaren 50. urteurrena dela eta, Manuel Iradier txangolari Elkartearekin sinatutako lankidetzahitzarmen baten bidez.

'Cortada' film laburren lehiaketa

EHUko Arabako Campusak Vital Fundazioaren babesarekin antolatuta, Cortada Lehiaketak **XX. edizioa** bete du. Horrela, erreferente gisa finkatu da Euskadiko eta gainerako Estatuko zinema-lehiaketen egutegian, formatu txikiko zinemaren esparruan. Guztira 1.200 film labur baino gehiago jaso ziren ziklo honetan parte hartzeko, eta horietatik, **100 lan** aukeratu ziren lehiaketa honek ematen dituen sarietarako. Lehiaketa Vitoria-Gasteizen izan zen, 2016ko azaroaren 29tik abenduaren 3ra bitartean.

Pintura-lana Antezana / Andetxan

Vital Fundazioak eta '**Pinturas para la vida**' mural-lana sustatzeko eta hedatzeko elkarteak

lankidetzaren hitzarmen bat sinatu dute, Andetxako elizan **Xabier Egaña** egiten ari den mural-lana sustatzeko, hedatzeko eta bideragarri izan dadin. Lana aurrerantz joan da duela bi urte abiarazi zenetik eta pintura-lanak 2017an bukatzea aurreikusi da. Hortik aurrera kultura-egitarauari ekingo zaio, herritar guztientzat irekia eta bisitaldia programa antolatuko da, lan bukatua ezagutzera emateko.

2016an, **800etik gora pertsonak** bisitatu dituzte instalazioak, lanaren garapena ikusteko.

EGOko talentu gaztea

Euskal Herriko Gazte Orkestrak (EGO) urtero bi kontzertu aurkezten ditu (udan eta neguan) Arabako hiriburuan, lurralde honetan Vital Fundazioarekin duen lankidetzaren eskar. Lankidetzaren bitartez, urtero **bi topaketa sinfoniko** abian jartzen ditu taldeak Vital Fundazioaren Gelan, eta gure probintziako musikari gazteen kalitatezko orkestra bultzatzen du.

Musika denontzat

Gure gazteen talentuaren aldeko apustua egiten jarraitzeko, **Vitoria-Gasteizko Luis Aramburu Musika Eskolak** eta Vital Fundazioak indarrak bateratu zituzten, berariazko musika-tresnak erosteko esfortzu ekonomiko handia egin behar duten familiei laguntzeko, izan ere, oraindik ez dakite beraien seme-alabek musika-tresna hori ikasten jarraitu nahi izango duten ala ez.

2016/2017 ikasturterako 2 akordeoi, 2 fagot eta 2 oboe erosi ziren, 15.000 euro arteko prezioaren truke. Musika-tresnak Vital Fundazioarenak dira Eskolari lagatzen dizkio. Alokairu txiki bat kobratzen dizkie ikasleei mantentze gisa. Horrela, Eskolan ematen duten lehen bi mailetan, ikasteko eta etxean erabiltzeko beharrezkoa den musika-tresnaz goza dezakete ikasleek.

Aldi hori amaitutakoan, ikasleak tresna erostea erabakitzeke nahikoa denbora igaro dela uste dute. Mailegu-aldi horretan erabili duen musika-tresna bera erosteko aukera ere ematen die programak ikasleei, alokairu gisa ordaindu dituen kopuruak prezioetik deskontatuz.

Magia lurralde osoan

Vital Fundazioak Vitoria-Gasteizko Nazioarteko Magia Lehiaketarekin **-Magialdia-** duen lotura duela zenbait urte hasi zen, lankidetzaren bitartez eta erakundearen kultura-eremuak lagaz. Izan ere, bere egoitzan, Sokaren Etxean, 'Hurbilezko magia ibilbideak alde zaharretik' ikuskizunaren agertokietako bat da, eta Vital Fundazioaren Gelak urtero Haurren Magia Gala eta Magia Solidarioaren Gala antolatzen ditu.

Horrez gain, 2016. urtean, Jaialdiarekin duen konpromisoa indartu du Fundazioak, **'Magialdiaraba'** programan ere parte hartuz. Horren bidez, goi-mailako ikuskizunak eramaten ditu gainerako probintziara. Vital Fundazioaren laguntzari esker, Lurraldetik egindako ibilbidea handitu du eta dagoeneko 11 herritara heldu da.

Gauekoak. Aisialdi arduratsua

Vital Fundazioak 2016. urtean hasi zuen lankidetzaren Gauekoak programarekin. Ordezko aisialdi programa osasungarria da **16 eta 30 urte bitarteko gazteentzat**, Vitoria-Gasteizko Udalak bultzatutakoa. Bere ekintza-esparrua asteburuko kultura, kirola eta aisialdia dira. Gaur egun, erreferentzia da mota horretan jardueretan, izan ere, abian jarri zenetik, hiriko milaka gaztek parte hartu dute.

Vital Fundazioaren eta Gauekoak programaren arteko lankidetzaren eskar, 2016. urtean kultura arloko zenbait jarduerak egin ziren, eta horien artean, 'Zinemaktivism', 'Zinexpress' eta musika-ekoizpeneko tailer bat nabarmendu ziren..

+55 kultura-programak

Vital Fundazioak kultura, kirol eta aisialdi ekintzak sustatzen ditu 55 urtetik gorako adinekoentzat berariaz. Ekimen horien helburua adin-talde horretako pertsonen kulturaz gozatzea eta edozein jolas- eta prestakuntza-jarduera sustatzea da.

Hauek izan dira **17 kultura-jardueren** artean arrakastarik handiena izan dutenak: konferentzien zikloa eta zine-foruma edo Vitoria-Gasteizko eraztun berdearen inguruko ibilbidea. Ekimen bakoitzean 1.000 pertsona inguruk parte hartu dute. Arabako mendi-ibilien programa ere nabarmentzen da, ia 2.000 lagunek parte hartu dutelako, edo lurraldetik egindako kultura-irteerak, 400 parte-hartzaile ingururekin.

Horrez gain, poesiarekin zerikusia duten jardueretan 200 pertsonen parte hartu dute.

GIZARTE ETA KULTURA PROGRAMAK +55	
POESIA JARDUERAK	156
OSASUNAREN GELAK PROBINTZIARIA	121
POESIA LEHIAKETA	22
NAZIOARTEKO BERRIAK AZTER- tzeKO KLUBA	91
POESIA KLUBA	22
KONFERENTZIAK PROBINTZIAN	81
POP ABESBATZA	45
KONFERENTZIAK ETA ZINE-FORUMA	960
PETANKA	46
KULTURA IBILALDIAK	395
MENDI IBILIAK ERAZTUN BERDETIK	1.030
MENDI IBILIAK ARABATIK	1.980
EGUNEROKOTASUNARI BURUZKO SOLASALDIAK	15
BIDAIAK	342
KULTURA BOLUNTARIOAK	1.326
ERABILTZAILERAK GUZTIRA	6.632

Konpromisoa Arabako kirolarekin

Vital Fundazioaren beste jarduera-ildoetako bat gazteen artean kirola egitea sustatzea da, oinarrizko kirolaren bidez; baita kirol inklusiboan berdintasunaren balioak bultzatzea ere.

Oinarrizko kirola

Vital Fundazioak gazteen artean jarduera fisikoa sustatzen duten **30 taldeei** laguntzen die: futbol klubak (Nanclares, San Martín edo Zaramaga); txirrindularitza (Peña Ciclista Durana edo Arabarrak); atletismo (La Blanca edo Laudio); saskibaloia (Araberrri); gimnastika erritmoko Oskitxo kluba; Vitoria-Gasteiz mendi-kluba; Ehariak emakumezkoen eskubaloia kluba, Vitoria-Gasteiz tenis kluba, Zuyano txirrindularitza Taldea, Lautada Waterpolo kluba, Ariznabarra Kirol Kluba, San Ignacio Futbol Kluba eta Arabako Gimnastika Federazioa.

Kirol inklusiboa

Vital Fundazioak 23.000 euroko hitzarmen bat du **Zuzenak Fundazioarekin**. BSR taldea babes-teaz gain, hitzarmen horri esker, fibromialgiari edo sorbalda osasuntsuari buruzko tailerrak eta urtero 1.000 ikasle baino gehiagori heltzen zaion eskola-kanpaina bat antola daitezke.

Gizarteratze-programak gizartetik baztertzeko arriskua dauden neska-mutilekin **Arabako Boxea Federazioarekin** edo **Gaztedi Rugby Taldearekin**.

Kirol-probak

Vital Fundazioaren beste jarduera-ildoetako bat kirolaren kultura arabarren artean sustatzea da, osasunaren, lehiakortasun onuragarriaren eta talde-lanaren eragile gisa. Hori dela eta, erakundeak balio horiek sustatzen dituzten kirol-proba batzuk babesten ditu.

Izaera horren adibide bat da **Vitoria-Gasteizko**

enpresen lasterketa Maratoi Erdia Arabako Errioxa proba, izan ere, urtero 70 enpresak baino gehiagok parte hartzen dute. 2016. urtean lehiarzeko ez den proba honetan 700 parte-hartzaile izan zen.

Beste adibide batzuk ere badira **'San Joan gaua'** Gaueko lasterketa, Estibalitzerako igoera edo **BTT Vital martxa**, 25 urte daramatzana.

Hitzarmenak kultura eta kirol erakundeekin

Urtean zehar hitzarmenak sinatu ziren **bertako 170 erakunderekin** eta Lurraldeko zazpi kuadriletako kultura- eta kirol-elkarterekin, kultura zabal-tzen laguntzeko, kirol-jardueretan parte hartzea sustatzeko eta oinarritzko kirolari erabateko laguntza emateko probintzia osoan.

Kultura-hitzarmenen artean nabarmendu behar dira Europaren Sustraiak Kultura Elkartearekin, 'Gasteizko bataila 1813' Elkarte Historikoarekin, Eskualdeko Etxekin mantentzen dituztenak, edo Audio, Amurrio, Kanpezu edo Navaridaseko udalekin sinatutako akordioak, kultura-jarduerak sustatzeko, Urizahar, Arrazuz-Ubarrundia,

Artziniega, Guardia, Lantaron, Laudioko Erroke Deunaren Kofradiako udalak.

Kirol hitzarmenen barruan nabarmentzen dira Lucerna Futbol Kluba (Arabako Errioxa), Manuel Iradier txangolari Elkarte, Vitoria-Gasteiz Mendi Kluba, emakumezkoen Araski eskubaloi taldea, Goiena mendi-kluba, Arabako Eskubaloi Federazioa edo Artzain-txakurren Elkarte (Arate).

1.2. Gizarte-arloa

Berakah harrera-proiektua

Vital Fundazioak 2009an Vitoria-Gasteizko Hirigune historiko Batasun Pastoralarekin hartutako konpromisoa berritu du, Arabako gizarteko familia eta pertsona behartsuenen oinarrizko eta berehalako premiak bideratzeko.

Horrela, Vital Fundazioak bere oinarrizko pre-

151.000 €-ko zuzkidurarekin, Berakah programak elikagaiak eta jantoki-txartelak banatu zizkien 5.000 familia behartsuei

miak asetzeko nahikoak diru-sarrerak ez dituzten familientzako, lanpostu bat lortzeko zailtasunak dituzten iraupen luzeko langabeentzako, bestelako laguntzak jasotzen ez dituzten edo haien egoera

okerrera joan den etorkinentzako, edo funtsezko eskubiderik ez dituzten eta gizarte-bazterkeriako egoeran daudenentzat ekimena finkatzen laguntzen du.

Berakah programari esleitutako 151.000 euroko ekarpen ekonomikoarekin, akordio honi esker, 74.000 kilo elikagai baino gehiago banatu ahal izan dira 5.000 familia behartsuen artean. Beraz, **urtean 20.000 pertsona** inguru artatu dira.

Fundazioaren laguntzari esker, Berakah programak aholkularitza psikologiko eta juridikoa eskaintzen du autoenpleguaren arloan

Horrez gain, aholkularitza ere ematen du lege gaian eta gai juridikoetan nahiz prestakuntzaren eta autoenpleguaren arloan, arreta psikologikoan, eskola-laguntzan. Bestalde, bitartekaritza-zerbitzua

ematen du etxebizitza-kontuetan, bestelako ekintzen artean.

Berakahrekin egindako lankidetzahitzarmenaren barruan, Vital Fundazioak beste proiektu bat bultzatu zuen 2015. urtean, eskasia-egoeran dauden zenbait familiari ostatu

partekatatu bat eskaintzeko, denbora mugatu batez: **Belén Etxea**. Proiektuaren asmoa da ordainketari aurre egin ezin diotenei etxebizitza bat ematea. Berakah eta Bizitza Berriarekin eginda, ekimena familientzat, adingabeak bere ardurapean dituzten emakumeentzat eta egon daitezkeen beste kasu batzuetarako da. Baliabide hau abian jarrita, Vital Fundazioaren asmoa da etxebizitza eta haren hornidurak ordaindu ezin dituzten familiei oinarrizko ostatu-beharra ematea.

Halaber, Berakah-rekin egindako akordioak barne hartzen du **Tabgha jaki-toki solidarioari** emandako laguntza. Ekimen hau, elikagaiak eta oinarrizko higie eta garbiketa produktak saltzen dituen irabazi-asmorik gabeko denda batean gauzatzen da. Prezio desberdinetan daude, erosten dituzten pertsonen gaitasun ekonomikoaren arabera. San Vicente Parrokiaren atzealdean kokatuta -Berakah-ren lokalen ondoan-, jaki-toki solidarioan bi motatako prezioak aurki daitezke: batetik, baliabide gutxi dituzten familientzat, prezio murriztuen truke erosten dituztenak; bestetik, elikagaiek kalean duten merkatu-prezioan erosten dituzten familientzat. Prezioaren % 100 ordaintzearen ondorioz uzten duten margina familia behartsuenei eskaintzen zaizkien deskontuuetarako erabiltzen da.

Arabako Elikagai Bankua

Arabako Elikagai Bankuak urtero 1.800 familia artatzen ditu Arabako 71 elkarteetan, beraz, 7.000 onuradun baino gehiago daude. Haietako asko adingabeak dira, haurrak batik bat, nahitaez ase behar diren premia bereziak dituztenak. Pixoihalen kasuan, kostu handiko premia biziko produktu bat da, beraz, Bankuak beti ez du horrelakorik, erabili behar dituzten neska-mutilen kopuru hain handiarentzat. Behar horretaz jabeturik, Vital Fundazioak 550 umeentzako **18.200 pixoihal** eman zituen.

Pixoihalak emateaz eta duela 16 urtetatik Vital Fundazioak urtero egiten duen ekarpen ekonomikoaz gain, erakundeak Bankuak azaroan probintziako supermerkatuetan egiten duen eta urtero elikagai kopuru handia biltzea lortzen duen **elikagaien bilketa handian** ere laguntzen du.

Asilo eta babes eskatzaileen arreta

Arabako Gurutze Gorriak asilo eta babesa eskatzen duten pertsonen arretarako programa bat jarri zuen abian 2016ko apirilean. Sei etxebizitzetan banatutako **32 ostatu-plaza** ireki zituen. Vital Fundazioak egindako 25.000 euroko ekarpen ekonomikoari esker, sei etxebizitzak osorik hornitu ahal izan ziren. Horrela, iaz baliabideak erabili zituzten 61 pertsona errefuxiatuei ostatu eman zitzairen.

2017ko martxorako beste 35 plaza irekitzea aurreikusita dago, beraz, guztira, behin-behinean hartzeko 67 plaza izango dira.

Gizarte-bazterkeriaren kontrako beste proiektu batzuk

Halaber, Vital Fundazioak besteak beste **Bultzain eta Bizitza Berria** elkarteek garatzen

dituzten programak laguntzen jarraitu du, muturreko gizarte-bazterkeriako azaroak dituzten pertsonak gizareratzten lan egiten dutelako. Baita **Erantsi** eta **Araba Etxea** elkarteek egindakoetan ere, gizarte-bazterkeriako arriskuan dauden edo gaixotasun mentalak dituzten pertsonentzako abegi-etxeak kudeatzen dituztenak. 2016. urtean elkarre horien sinatutako lankidetzahitzarmenak berriro dira.

Halaber, 2016. urtean Fundazioak beste elkarte batzuei emandako laguntza

nabarmentzen da, hala nola **AGLE Elkarteari** emandakoa. Bere helburu nagusietako bat guraso bakarreko familien eta genero-indareriaren biktimen arreta eta gizarte-sustapena eta sustapen pertsonala da. Horrez gain, SADA programaren bidez, Arabako Elikagai Bankuari elikagaiak eskatzen dizkiotenen gizarte-ebaluazioa egiten laguntzen du.

Bestalde, lankidetzahitzarmen bat bultzatu da **INSOLA Elkartearekin**, arazoak dituzten pertsonen (hala nola agiri falta, kontsumoak, gizarte gaitasunik eza, harreman-arazoak edo baliabide ekonomikoen falta larria) hainbat ekintza eginez.

Araba minbiziaren kontra

Urtero zenbait ekitaldi antolatzen dira Vitoria-Gasteizen minbiziaren gaixotasuna normalizatzeko eta jendea prebentzioaren aurrean sentikor bihurtzeko. Arabako Minbiziaren Aurkako Elkarteak antolatzen ditu Vital Fundazioaren laguntzarekin, bi erakundeek sinatu zuten eta 2016. urtean 18.000 euroko ekarpena eragin zuen lankidetzahitzarmenari esker.

Joan den urriaren 2an Vital Fundazioaren laguntza aktiboarekin antolatutako **Minbiziaren aurkako II. martxa** egin zen. Proba ez da lehiaztzekoa eta Araban minbiziaren aurkako elkar-teei lagundu nahi dien edozein pertsonak parte har dezake. Bilketa osoa elkartearen programak eta jarduerak finantzatzeko erabili zen: laguntza integrala paziente eta senideei, prebentzioa, detekzio goiztiarra eta gaixotasunaren ikerketa. Minbiziaren aurkako II. Martxak lehen edizioaren partaidetzaren datuak bikoiztu zituen, izan ere, 1.500 izan ziren.

Halaber, azaroaren 25ean, **Minbiziaren aurkako I. Musika Jaialdia** egin zen, eta antolaketaren kostuak Vital Fundazioak hartu zituen bere gain. Zenbait kantautorek euskal musika abestu zuten doan, eta egindako bilketa osoa gaixotasun horren kontrako ikerketarako erabili zuten.

Halaber, 2016. urtean zehar beste **37 lankide-tza-hitzarmen** egin dira zenbait gaixotasun dituzten pertsona-taldeekin. Horien artean hauek nabarmentzen dira:

1. **ACABE.** Anorexia eta Bulimiaren Aurkako Arabako Elkarte.
2. **ADELES** (Lupus)
3. **AFA ARABA.** Alzheimer gaixotasuna eta beste demenziak batzuk dituzten gaixoen senideen Arabako Elkarte.
4. **ALCER.** Giltzurruneko Gaixotasunen Aurka Borrokatzeko Arabako Elkarte.
5. **AMAPASE.** Ama eta Aita Bananduen Arabako Elkarte.
6. **APDEMA.** Adimen Desgaitasuna duten Pertsonen aldeko Arabako Elkarte.
7. **ARABAKO GORRAK** eta **ASPASOR.** Arabako Pertsona Gorren Elkarte.
8. **ARENE.** Gaixo Neuromuskularren Arabako Elkarte.
9. **ASAFES.** Gaixotasun Mentala duten Senideen eta Pertsonen Arabako Elkarte.
10. **ASASAM.** Gaixotasun Mentala duten Senideen eta Pertsonen Aiarako Elkarte.
11. **ASCUDEAN.** Adinekoak Zaintzen dituzten Senideen Elkarte.
12. **Arabako Laringetomizatuen Elkarte**
13. **Mugarik gabeko Bihotza Elkarte.**
14. **Borondate Onaren Elkarte.**
15. **Arabako Diabetikoen Elkarte.**
16. **Isabel Orbe Arabako Down-en Sindrome**ko Elkarte
17. **Chernobileko Umeak Araba Hartzeko Elkarte** - Familia Santuaren Parrokia
18. **ASPACE.** Garun-paralisia eta antzeko gaitzak dituzten pertsonen Elkarte
19. **ASPANAFHOA.** Minbizia duten Haurren Gurasoen Arabako Elkarte.
20. **ATECE.** Hartutako Garun Kaltearen Arabako Elkarte.
21. **AUTISMO ARABA.** Arabako Autismoaren Espektroko Nahasteak Elkarte.
22. **Vitoria-Gasteizko Elizbarrutiko Caritas.**
23. **EZEBA** (Zeliakoak)
24. **Adisis Fundazioa**, pertsonen eta talde behartsuen laguntza integrala, gazteak nagusiki
25. **Jeiki Fundazioa**
26. Beroa **Babes Fundazioa**
27. **Arabako Usoa Babes Fundazioa**
28. **Zuzenak Fundazioa**
29. **GIZABIDEA.** Presoen Defentsarako Elkarte.
30. **GUREAK ARABA, S.L.** - Enplegu Zentro Berezia
31. **HAR EMAN.** Gizarte-inguru eta inguru profesional normalizatuetan desgaitasun mentala duten pertsonak gizarteratzeko elkarte.
32. **ItxaROPENA.** Ikusmen Urriko Pertsonen Arabako Elkarte.
33. **Itxaropenaren telefonoa.**

- 34. **AEMAR** Esklerosi Anizkoitzeko Elkartea
- 35. **ARESBI** Arantza Bifidoko Arabako Elkartea
- 36. **Hiesaren kontrako Herritar Batzordea**
- 37. Arabako **ONCE**

Vitalquiler

2001. urtean abian jarri zen une horretan Victoria-Gasteizen arrazoizko prezioaren truke alokairuan zegoen etxebizitza-eskaintza eskasari erantzuteko. Vitalquiler gizarte-programa da, etxebizitza bat izateko zailtasunak dituzten pertsonentzat.

Hasiera batean proiektuaren xedea Arabako gazteek gurasoen etxetik joateko beharrari erantzutea zen, diruz lagundutako alokairuak eskainiz, lan-merkatura sartzen ziren bitartean. Hala ere, gizartearen bilakaerak eta haien etxebizitza-beharrek programa herritar guztiei zabaltzea ekarri dute, adin-mugarik gabe.

Vitalquiler proiektu aitzindaria da eta erreferentzia gisa balio izan du beste erakundeetan egindako antzeko ekimenetarako. Hainbat sari jaso ditu.

Idea berritzaile horri esker, **6.500 pertsonak** baino gehiagok etxebizitza duin bat eskuratu dute arrazoizko prezio baten truke. Vital Fundazioak **13,7 milioi** euro bideratu ditu sortu zenetik. Aukera horretaz baliatuz, gurasoen etxetik joateko aukera izan dute, bizitza berri bati ekin diote edo familia bat osatu dute.

Vitalquiler programak baldintza hauek eskaintzen dizkie errentariei:

- Adin nagusikoa edo emantzipatuta dagoen adingabea izatea.
- Etxebizitarik ez izatea (bananduta dauden pertsonak izan ezik).
- Euskadin erroldatuta egotea.
- 3.000 eta 39.000 euro arteko diru-sarrerak izatea (1 kideko familia-unitateak).

Diru-laguntzen zenbatekoa:

- Urteko diru-laguntza = urteko alokairu-errenta - diru-sarreraren % 30.
- Edonola ere, errentariak gutxienez 250 € ordaindu beharko ditu errenta gisa hileroko (1 logelakoa), 300 € (2 logelakoa) eta 325 € (3 logelakoa).

Abenduaren 31n Vitalquiler-ek **869 etxebizitza** zituena, urteko batez besteko errenta 5.570 eurokoa eta urteko batez besteko diru-laguntza 986 euro izanda.

Laguntza-programak +55

Vital Fundazioak helduentzat berariaz diren bi laguntza-proiektu bultzatzen ditu.

Nabarmenezkoa da **komunak egokitzeko** programa. Ekimen hori, hirurogeitik gorako pertsonen etxebizitzetako gelak egokitzeko da. Horrela, segurtasunez eta modu autonomoan erabiltzen laguntzen duten elementuak jartzen dira, istripuak saihesteko. Programa abian jarri zenetik 2.496 eskaera jaso dira guztira, eta horietatik, 2.248 lan amaitu dira abenduaren 31rako.

Komunak egokitzeko programa	63 diru-laguntza
Estimulazio kognitiboko tailerrak	215 parte-hartzaile
Guztira	278

1.3. 1.3. Hezkuntza, Prestakuntza eta Enplegua saila

Lanbide Heziketa, lehentasuna

Vital Fundazioak konpromiso historikoa du Araban Lanbide Heziketa garatzearekin. Horrela, **Egibide** Lanbide Heziketa zentroa finantzatzen du. Lankidetzak honek 550.000 eurotik gorako ekarpena izan du, eta ekarpen horri esker, zenbait ekintza egin ditu lanbide-heziketa sustatzeko, hala nola lan eta ekipamenduetarako ezohiko laguntza-programa, irakasleak prestatzeko programa, tituludunentzako berriazko beka-deialdia, lanbide-heziketa sustatzeko kanpainak eta derrigorrezko irakaskuntza amaitzea lortu ez duten pertsonentzako lanbide-hastapenetarako zikloa.

Halaber, Vital Fundazioak Arabako **Lanbide Heziketako Partzuergoko kidea** da Eusko Jaurlaritza eta Vitoria-Gasteizko Udalarekin batera, eta bere urteko aurrekontuaren defizitaren % 20a ematen dio. Ekarpen hori funtsezkoa da zentroen funtzi onamendurako eta zuzenean ikasleentzako da onuragarria, familiek gutxiago ordaindu behar dutelako irakaskuntza ren truke.

Bestalde, aurtengo lankidetzak hitzarmenak berriazko zuzkidura bat barne hartu du Egibide osatzen duten zentro guztietan **wifi konexioa** jartzeko, eta ikasle etorkinei oinarrizko prestakuntza-tresnak ematen dizkien **Harrera Gela** bat abian jartzeko.

Egibideren zentroek 450 hezitza ile dituzte geletan, eta 7.000 ikasle baino gehiago hezten dituzte.

Hezkuntza-programak

Genero-indarkeria prebenitzeko kanpaina

Vital Fundazioak eta Gurutze Gorriak gazteak bakearen kulturaren eta indarkeriarik ezean hezteko helburutzat duen kanpaina bat garatzen dute. Horrela, gatazkak bitartekaritza bidez modu bake-tsuan ebazten erakusten dizkiete. Halaber, genero-identitatearen eta pertsonen arteko erlazioen konfigurazioan eragiten saiatzen da ekimena, gizonen eta emakumeen artean egon diren botere-harremanetarako aukera sortuz eta elkarrizketan eta negoziazioan oinarritutako berdintasunezko harremanak eta harreman demokratikoak sortzeko jarraibideak emanez.

Proiektu hau 2002. urtean abian jarri zenetik **22.000 ikaslek** parte hartu dute ekimen honetan. 2016ko kanpaina Arabako Bigarren Hezkuntzako 25 zentrotako 12 eta 16 urteko bitarteko 1.878 ikaslek parte hartu zuten.

Vital Fundazioak **44.000 euroko** ekarpena egin zuen 2016. urtean, gazteen artean genero-indarkeria prebenitzeko aldeko apustua berrietzeko. Abian jarri zenetik 15.000 ikaslek baino gehiagok parte hartu dute kanpaina honetan

Fundazioak 550.000 € baino gehiago bideratzen ditu Egibide LH zentroko 7.000 ikasleren lanbide-heziketa sustatzeko

Hiesa eta sexualitatea geletan

Kanpaina honen helburua ikasleen artean jokabide ardura tsuak sustatzea da, GIBagatiko infekzioa prebenitzeko eta sexualitatearen ezagutza zabal eta positiboa izateko, Geletan hiesa prebenitzeko eta sexualitateari buruzko kanpainaren barruan.

Programa Arabako Hiesaren kontrako Herritar Ba tzordearen (**SIDALAVA**) laguntza rekin gartzzen da, eta asmoa herritar gazteak banako eta gizarteko erantzukizunean prestatzea da, GIBagatiko infekzioa prebenitzeko eta sexualitatearen inguruko ezagutza zabal eta positiboa emateko, metodo antikonzeptiboai eta jokabide sexual seguruei buruzko informazioaren bidez.

Kanpainak **68.000 euroko** zuzkidura izan zuen, eta 15 eta 19 urte arteko Bigarren Hezkuntza ko ikasleentza t izan zen. 2015-2016 ikasturtean zehar 36 ikaste txetako 2.203 nerabezarok parte hartu zuten programan.

Proiektu hau 2000. urtean abian jarri zenetik 30.000 ikaslek baino gehiagok parte hartu dute prestakuntza -ekimen honetan.

Gosari osasungarriak

Arabako 26 zentrotako **3.100 ikaslek** baino gehiagok parte hartu dute 2015. urtean abian jarritako ekimen batean, eta helburua da ikas-

leak gosariak duen garrantziaz jabetzea. Guztira 600 tailer inguru egin dira, eta horietan, gosari oso eta osasungarri batek zer elikagai izan behar dituen erakusten zaie ikasleei.

Gazteen lonjetan arriskuak prebenitzea

Vital Fundazioak gazteek lonjekin egiten duten jolas-erabilerarekin lotutako arriskuak murrizteko proiektu bat bultzatu du **Ai Laket** elkartearekin batera. Lonjetara bisitak eginez, drogen kontsumoari eta legezko alderdiei buruzko informazioa eta aholkuak ematen zai-zkie Arabako gazteei. Ai Laket elkarteari Drogen Prebentzioaren saria eman dio Europako Ba tzordeak.

Ekimen honi **'Lonja laket'** programa esaten zaio, eta Vital Fundazioak gure lurraldeko gazteen artean aisialdi ardura tsua bultzatzeko apustua da. Proiektuaren helburua arrisku-kontsumoak eta gazteek lonjetan drogak jolas-moduan hartzeak dituen arriskuak murriztea da. Bestalde, beraien aisialdian lonjetan egotea erabakitzen duten ez-kontsumitzaileen erabakia indartzea eta eremu horien opakutasunak haien barruan daudenengan nahiz auzokoen-engan eragin ditza keten arriskuak txikiagotzea ere da helburua.

2016. urteko martxotik abuztura bitartean 10 lonja bisitatu eta prebentziozko 30 esku-hartze egin dira. Lau lonja Vitoria-Gasteizen daude, hiru Laudion eta beste 3 Agurainen. Lehen edizio honetan **195 gaztek** parte hartu dute, beraz, batez beste ia hogeitaz gaztek lonja bakoitzeko.

Cosmium

Vital Fundazioak **'Cosmium, izarretako bidaiariak'** proiektu berritzailea abian jarri du, zientzia eta ingurumena bateratzen dituen diziplina anitzeko hezkuntza -ekimena. Bere helburua da astronomia Arabako ikasleei hurbiltzea eta argi-ku tsadurarekiko sentikor bihurtzea.

Hala eskatzen duten Arabako ikaste txeetan doan instalatzen duten **planetario mugikorri** esker (360 gradu, 6 metroko diametroan oinarria eta 3 metro garai), ikasleek zenbait gaitasun garatzen dituzte, hala nola kultura zientifikoaren eta teknologikoaren gaitasuna, matematika-gaitasuna, gizarterako eta herri-tartasunerako gaitasuna. Ikuspegi ludiko eta esperimetal batetik, proiektuaren helburua da biztanlerik gazteenak zeru garbiek gizakientza t duten garrantziaz jabetzea eta horrekin sentikor bihurtzea. Horrela, ondare horrek zientziarako, hezkuntzarako, kulturarako eta, noski, bizi-kalitatearen faktore gisa duen balioa azaltzen zaie.

Edukiak taldeen adinera egokitzen dira eta **gaztelaniaz, euskaraz edo ingelesez** ematen dituzte begirale adituek. Horrez gain, astronomiarekin zerikusia duten erakunde ofizialen materialetan oinarrituta daude, eta teleskopio handiek (lurrekoek nahiz estralurtarrek) egindako benetako irudiak eta software espezializatuak egindako simulazioak erabiltzen dituzte. Jarduera Susana Malón fisikari eta astronomoak koordinatzen du.

Cosmim programa 30 ikaste txetara eraman duten 2016. urtean eta Haur Hezkuntza ko eta Batxilergoko **5.500 ikaslek** baino gehiagok

parte hartu dute

Bihotzu salbamendu-programa

Gaixotasunen prebentzioa eta ezagutza da 2016. urtean ikasleentzat abian jarritako beste hezkuntza-proiektuetako bat. Ekimena Mugarik gabeko Bihotza Elkarteak bultzatzen du eta DBHko 4. mailako eta Batxilergoko 1. mailako ikasleentzat zuzenduta dago, bihotz-birike-tako bizkortzeari eta desfibriladoreen erabilerari buruzko oinarriko ezagutzak beregana ditzaten. Horrez gain, gaixotasun kardiobaskularren prebentzioari buruzko dibulgaziozko hitzaldiak ere ematen dira.

Urtean zehar Bihotzu salbamendu-programa Arabako 5 ikastetxetan eman da eta **1.500 ikaslek** baino gehiagok parte hartu dute.

Vivir con voz propia' zerbitzua

Haur eta gazteek entzuteko, sentikor bihurtzeko, gogoeta egiteko, eztabaidatzeko eta zahartzeak, heriotzek eta bizitza ren amaierak ekartzen dituzten prozesuak ulertzeko eremuak ere behar dituzte. Eremu horiek sustatzeko helburuarekin, Vital Fundazioak eta MAP Elkarteak (Musika, Artea eta Prozesua) "Vivir con Voz Propia" proiektua bultzatu zuten. Arabako ikasleek gai horien inguruko gogoeta egiteko zenbait jardunaldi dira, eta bitailer gauzatu ziren. Lehenengoa, **'Gogoeta eta elkarrizketa eremuak sortzea'** izan zen. Zazpi saio egin ziren Vitoria-Gasteizen, 3 Guardian eta beste 3 Laudion.

Horrez gain, ikaste txeetako DBHko 3. eta 4. mailako ikasleentzako **'Herriartasun Aktibo eta Parte-hartza ileko Eremua'** tailerra ere abian jarri zen, gazteen garapen integrala lortzeko eta sentikor bihurtzeko. Guztira, 28 saio egin ziren Vitoria-Gasteizko 14 zentrotan, 4 saio Guardian eta 14 Laudion.

EmpleoAraba

‘EmpleoAraba’ Vital Fundazioak eta **SEA Arabako Enpresariak** 2016ko maiatzean abian jarritako asmo handiko ekimena da. Bere helburua Arabako industria-sektorean dagoen lan-eskaintza eta lan-eskaera bateratzea da, Arabako enpresetan dauden berehalako kontratazio-beharrak asetzeko. Horietako gehienek, % 45ek, industriren ekoizpen, muntaketa eta mantentze sailetan jarduten dute. Haien atzetik, % 20k, ingeniariak eta kalitate-kontrolleko sailetan dauden beharretan.

‘EmpleoAraba’ elkarteak orientazio, tutorizazio eta laguntza zerbitzu per tsonalizatua eskaintzen die hautagai bakoitzari. Horrez gain, berariazko prestakuntza ematen die profesional tituludunen eta lan-eskatza ileen **ezagutzak eta gaitasunak** enpresen hautaketa-prozesuetara **egokitzeko**.

Arabako lurraldeko enpresek behar dituzten profil profesional kualifikatuak identifikatzen dituen datu-base bat sortuta, hautagaiei **laneratzeko** laguntzen zaie (orientazioa eta bitartekotza, zeharkako gaitasunen eskola, tarteko aginte eskola eta abar). Programaren beste helburuetako bat nazioartean esperientzia duten Arabako talentuak berreskuratzea eta itzultzea da.

Ibilbide per tsonalizatu bat ezarri ondoren, per tsonek zenbait **prestakuntza-jardueretan** parte hartzen dute, **beraien gaitasunak hobetzeko**. Besteak beste taldeko ‘Prestakuntza Pildorak’ eta ‘Zeharkako gaitasunen eskolak’ hainbat arlotan emango diete prestakuntza, hala nola komunikazio eraginkorra enpresan, talde-lana, produktibitatea handitzea, gaitasun komertziala edo autokritika eta erabakiak hartzea. Bestalde, ‘Tarteko Aginte Eskolak’, profesionaleri beraien gaitasun-esparruetan kudeaketa-jarduerarik onenak egin ahal izateko

prestakuntza ematea du helburu. Horrela, erabakiak hartzean haien ekimena ere sustatuko da.

2016. urtean zehar **3.000 curriculum** inguru jaso dira eta 1.000 bitartekotza proposatu dira enpresekin. Horrez gain, abian jarri zenetik, 300 kontratazio baino gehiago lortu ditu ‘EmpleoAraba’ ekimenak lehen fasean, 5 coaching ikastaro antolatu ditu enplegua bilatzeko, zeharkako gaitasunei buruzko 2 ikastaro, eta industria-kudeaketako beste bat tarteko agintarientza t. Ikastaro horietako bakoitza 20 per tsonaz osatuta dago.

Hazia 23

Vital Fundazioak eta gazteen enpleguaren arloan aritzen diren gainerako tokiko eragileek Hazia 23 programaren lehen edizioa bultzatu dute **gazteak laneratzeko** laguntzeko. Ekimen berri horrek, prestakuntza rik eta lan-esperientziarik ez duten, eta prestakuntza -edo enplegu-sistemetan sartuta ez dauden 23 urtetik beherako langabeak lan-merkatura sartzeko neurriak bultzatzea du helburu.

Hazia 23 programan jasotzen diren ekintzek fase guztiak barne hartzen dituzte: programa honetan parte har dezaketen per tsonak identifikatzetik enpresa batek kontratatzeraino. Tartean, beste zenbait etapa daude: ebaluazio indibidualizatua egitea, laneratzeko ibilbide per tsonala diseinatzea, tutoretza lanak, zenbait prestakuntza -modulu egitea eta beka lortzea. Prozesu hau guztia 2017ko lehen sei hilekoan egingo da gehienbat. Gehienez, **25 pertsonekin** lan egitea aurreikusita dago.

Bekak

Uniber tsitateko Erasmus beka

Erasmus beka Euskal Autonomia Erkidegoan erroldatuta dagoen eta edozein uniber tsitatek

2015/2016 ikasturtean zehar Europar Batasuneko Sócrates / Erasmus Programan parte hartzeko ofizialki aukeratzen duen edozein uniber tsitateko ikasleentza t dira. Beka horietako bat lortu nahi duten uniber tsitateko euskal ikasle gehienek EHUUn ikasten dute.

Laguntza ekonomikoak 800 eurokoak dira hautatutako per tsonak ikasturte osoan parte hartuko badu, eta gehienez, 400 eurokoak izango dira lau eta sei hilabete bitartean egoten diren ikasleentza t. Bestalde, hileko 100 euro arteko berariazko beka ere badaude lau hilabete baino gehiago egongo diren ikasleentza t.

Deialdi horren barruan, **egoera ekonomiko bererian dauden gazteen** kasua ere kontuan hartzen da. Beka arruntena bikoizten duen laguntza ere jaso daiteke, 1.600 euro artekoa hain zuzen ere.

Vital Fundazioak deialdi honetan **122 beka** eman ditu.

Ingelesa hobetzeko beka

Vital Fundazioak beka-deialdi berria abian jarri zuen 2016ko mar txoan uniber tsitateko eta Goi-mailako Lanbide Heziketako tituludunentza t haien ingeles-ezagutzak hobetzeko, maila tekniko eta komertzialean bereziki.

Laguntza -deialdi honetan bi modalitate daude: lehenengoan 17 beka eskaini ziren, **1.250 euro artekoak, Britainia Handian eta Irlandan hiru hilabete egoteko**. Han, ingeles-eskoletara joaten ziren eta lan-praktikak egiten zituzten hainbat esparrutan, besteak beste finantzetan, marketinean, logistikan, giza baliabideetan, hezkuntza n, komunikabideetan edo zuzenbidean, hizkuntza erabiltzeko.

Bigarren modalitatean 21 beka eskaini ziren **100 orduko ikasturte** bat egiteko, **Hizkuntza Institutua Fundazioan** ingeles tekniko eta komertziala hobetzeko. Beka bakoitza 550 eurokoa da, eta beka hauek eskuratzeko eskatzen den gutxiengo maila B1 da. Maila hori

egiaztatu beharko da. Beka aprobe txamenduz egiten duten ikasleek lehentasuna izango dute hurrengo deialdian atzerrian egoteko beka aukeratzeko.

Oinarri teknologikoko beka

Vital Fundazioak beste beka-deialdi bat egin zuen irailean berrikuntza teknologikoko proiektuak garatzeko. Egibideko Lanbide Heziketako ikasle tituludunei zuzenduta, **3.000 euroko 10 beka** ematen dira.

Beka horiek lortu ahal izateko ezinbestekoa da 2014/2015 edo 2015/2016 ikasturteetan Egibideko campusetako batean (Arriaga, Jesus Obrero, Mendizorrotza, Molinuevo edo Nieves Cano) Goi-mailako Teknikariaren titulazioa aterata izatea.

Hauek izan ziren beketan barne hartu ziren arloak: ekipamendu industrialen mantentzearen kudeaketa, kalitate-prozedurak laborategi kimikoan, kudeaketako eta ingurumen-sentsibilizazioko prozedurak, laborategien arloan proiektu teknologikoen garapenean prestatzea, kudeaketarako aplikazio informatikoak garatzea, sistemen automatizazioa eta integrazioa 4.0 industrian, ostalaritza ren kudeaketa osoa, marketin eta komunikazioa, ekipamendu informatikoa eta administrazioa eta kudeaketa Lanbide Heziketan.

Ekintzailetzaren aldeko ekimenak

Vital Fundazioak lankidetzaren hitzarmen bat du **Arabako Merkataritza eta Industria Ganberarekin** enpresa-ekimen berriak sustatzeko -Ekiten- edo sortu berri diren enpresei laguntzeko -Finkatzen-. Lankidetzaren horren xedea da enpresa-proiektu bat garatzeko erronkari arrakastaz ekiten laguntzea enpresaburuei. 2016. urtean beste **20 ekintza ileei** eman zitzaizkien diru-laguntza. Duela 18 urte abian jarri zenetik, Ekiten eta Finkatzen programek 9.300 ekintza ile baino gehiagori lagundu diete eta horri esker, 2.000 enpresa sortu dira. Horietatik, % 77 finkatu egin dira.

Bestalde, Vital Fundazioak eta **Arabako Enpresaburu Gazteen Elkarteak** (Ajebask-Araba) partekatzen dituzten helburuen artean gazte enpresaburuei laguntzen dieten eta gure probintzian enplegua sor dezaketen proiektu berriak sortzea ekartzen duten ekintzak bultzatzearena dago. Helburu horrekin lankidetzaren hitzarmen bat dute bi erakundeek, ekintza iletzari laguntzeko diren bi ekimen abian jartzeko. Lehenengoa, 'Globalízate' delakoa, nazioartekotzearen aldeko apustu irmoa egingen nahi duten eta kanpoko merkatuetan esperien tzirik ez duten enpresaburu gazteentzat eta enpresaburuentzat da. Bigarren laguntza, langile autonomoentzat eta azken hogeita lau hilabeteetan sortu diren enpresentzat da. Vital Fundazioak 1.250 euroko laguntza-poltsak

ematen dizkie.

Halaber, Vital Fundazioak lankidetzaren hitzarmen bat sinatu du **ASLE** elkartearekin (**Euskadiko Lan Sozietateak**), lan-sozietatearen izaerarekin enpresa-proiektu bat abian jarri edo horrelako proiektu batean parte hartu nahi duten Lurraldeko ekintza ileei eta langabeei laguntzeko. Vital Fundazioak zuzeneko laguntza-poltsa bat ematen du 4 hiletan enpresa-proiektua garatzeko, enpresaren lehen bi urteetan finkatzen laguntzeko helburuarekin.

Azkenik, ekintza iletzari laguntzeko sailaren barruan nabarmendu behar da **'Ikas Ekiten, ekiten ikasten'** programa abian jarri duela **BIC Araba** zentroarekin batera. Ekimen horri esker, lurralde historikoko 13 ikastetxek, Vitoria-Gasteizko 11k, Murgiako batek eta Aguraingo beste batek goiz bat Arabako Enpresa eta Berrikuntza Zentroan emateko aukera izan dute, ekintza iletzaren garatzeko beharrezkoak diren gaitasunekin lotuta dauden gaikako tailerrak eginez: ekimena, sormena, berrikuntza, konfiantza, arazoak ebaztea eta abar. Horrez gain, ekimen ekintza ileen sustatza ileak ere ezagutu zituzten, esperien tzirik eta kezkek elkarri azalduz.

Enplegua eta lurralde oreka

Lantegi Eskolak Añanako Kuadrillan

Vital Fundazioak Añanako Kuadrillarekin zuen lankidetzaren hitzarmena berri du, **Micaela Portilla Lantegi Eskolari** jarduten jarraitzen laguntzeko. Hauek dira prestakuntza eta enplegu zentro honen helburuak: gazteei lanbide batean prestatzea, zaharberritzearen arloan, igel tserotza, zureria eta hargintza espezialitateetan zehazki, laneratzen laguntzea eta Fontexan (Araba) dagoen Orgaz Dorre Jauregia birgaitzea.

Ikasleek lanerako lanbide-prestakuntza jaso-

tzeaz gain, praktika profesionalak ere egiten dituzte (benetako obra batean lan egiten dute), praktika horiek amaitutakoan, ikasitako lanbidean modu egokian aritzeko eta laneratzea errazagoa izateko helburuarekin.

2016. urtean Micaela Portilla Lantegi Eskolak **Añanako Gatz Harana** berreskuratzeko programarekin jarraitu du.

Hauek dira Lantegi Eskolan matrikulatzeko baldintzak: 16 eta 24 urte bitartean izatea, langabeziako txartela izatea eta egoitza-baimena (atzerritarrak) izatea. Ez da beharrezkoa Bigarren Hezkuntza ko graduatua izatea.

Añanako Kuadrillarekin Lantegi Eskolak garatzeko ezarritako lankidetzak, bat dator Vital fundazioaren ildo estrategikoarekin. Horren bidez, arabarrei laneratzen laguntzeko prestakuntza-jarduerak sustatzen eta bultzatzen ditu, eta prestakuntza arautuaren barruan ez dauden bestelako aukerak eskaintzen ditu.

Vital Fundazioak **120.000 euroko** ekarpena egin du arautuaren barruan ez dagoen bestelako prestakuntza bat eskaintzeko, horren bidez lan-merkatuan sartzen laguntzeko eta eskualdeko ondare abera tsa berreskuratzeko.

Vital Fundazioak prestakuntza ri emandako laguntza **Añanako Kuadrillaren eskualdeko Enplegu Planean** garatzen diren ekintzetara ere zabaltzen da, ekintza iletza zuzendua bultzatzeko programa bikoitz baten bidez. Programa hori, batetik, ekintza ileak izan daitezkeen per tsonentza t da, eta bestetik, behin betiko negozio-idea bat dagoeneko dutenentzat. Helburu orokorra da per tsona horiei laguntzea eta tutorizatzea, lehen kasuan, geroago bideragarritasun-plan baten bidez zeha tz daitezkeen enpresa-idea bat egitura dezaten, eta bigarren kasuan, jarduera hasteko beharrezkoak diren ekintza k ezar ditza ten. Proiektu hau EAEn bizi diren eta langabezia-egoeran dauden per tsonentzat da, Lanbiden izena emanda badau-

de eta enpresa-idea bat aztertu eta geroago garatu nahi badute.

Azaroan, Vital Fundazioak eta Añanako **Landa Garapenerako Elkartek (ADR)** Añanan ordezkoko prestakuntza - eta enplegu-programa bat abian jartzeko bat egin zuten, nekazari eta labore berriak ezartzeko helburuarekin. Azken batean, eremuko nekazaritza -sektorea suspertzea da helburua. Programa nekazaritzako elikagaien jardueran prestatu nahi den edozein langaberentzat da, bere asmoa profesionalki arlo horretako batean aritzea bada: ekoizpenean, transformazioan edo komertzializazioan. Arreta berezia jarriko zaie sektorean esperientzia duten pertsoneri, gazteei, emakumeei eta eskualdean bizi direnei.

Enplegu-proiektuak beste kuadrilla batzuetan

Vital Fundazioak Arabako beste kuadrilla batzuekin lankidetzak -hitzarmenak ere sinatu ditu urtean zehar. Horren adibide bat dugu **Aguraingo kuadrillarekin** lortutako akordioa, gehienez, 16 ikasleri, 'Biomasako etxeko galdarak instalatzea eta mantentzea' izeneko 100 orduko ikastaro bat emateko, **Kanpezuko kuadrillarekin** sinatutakoa, beste 16 gazteri Lehen laguntzak eta uretako sorospena izeneko ikastaro bat emateko, udan hango instalazioetan lan egiteko aukera izan dezaten.

Enpleguaren aldeko ekimenak egin diren lurraldeko beste eremu batzuetako bat **Aiarako kuadrilla** izan zen. Honek Vital Fundazioaren laguntza ere izan zuen prestakuntza-ikastaroak abian jartzeko, besteak beste arlo hauek: lan-arriskuen prebentzioa, enpleguaren bilaketa aktiboa edo ekintza ileentzako berariazko prestakuntza.

Berariazko taldeei zuzendutako enplegu-ekimenak

SARTU-Araba elkartearen eskutik, 'BATEKIN'

Borondatezko Gizarte Ekintza Sustatzeko Bulegoa bultzatu du Vital Fundazioak 2016. urtean. Gaitasun pertsonal eta profesionalen garapena sustatzeko gizarte- eta lan-inguruetan nahiz pertsonengan beharrezkoak diren aldaketak sustatzen dituen elkarteak da SARTU-Araba. Zerbitzu integral eta doakoa da irabazi-asmorik gabeko erakundeentzat eta Arabako boluntarioentzat. Euskadiko beste boluntariotza-agentzia batzuekin lotuta dago (Bolunta Bizkaian, Gizalde Gipuzkoan eta beste federazio batzuk). Lehen urtean 160 jarduerak izan ditu eta Arabako Boluntarioen Mapa konfiguratu du.

SARTU-Arabarekin egindako akordioak Gazteak Bermatzeko Programa Operatiboa ere bultzatu du, ikasten ari ez diren eta boluntarioen esparruan edo Abegi Zerbitzuan lan egin nahi duten gazteei lan-merkatuan txertatzeko, enplegurik ez badute. Helburua da gizarteratze eta laneratze prozesuetan eta gizarte arloko bestelako informazio-eskaeretan laguntzea. Guztira 4.000 pertsona baino gehiago artatu ditu.

Vital Fundazioaren laguntzari esker, **Euskal Autonomoen Elkarteak (AVA)** informazio-saioen ziklo bat jarri du abian bazkideei eragiten dieten gaitan adituak diren pertsonekin, hala nola administrazioko arautegia, zerga arlokoa eta legediarekin zerikusia duten bestelako gaiak. Helburua da zuzenean talde horretan eragiten duen arazoaren inguruko ezagutzak hobetzea eta lan-aukerak sor ditzaketen testuinguruak sortzen ikastea.

Gizarte- eta lan-inguruetan bereziki ahulak direnez, Vital Fundazioak ijitoengan jartzen du arreta, emakume ijitoengan bereziki. Hori dela eta lankidetzaren hitza berri bat sinatu du **Ijitoen Elkartearekin**, emakume ijitoen gizarteratzea eta laneratzea hobetzeko, aukera-berdintasuna, genero-berdintasuna eta edozein motatako bazterkeriaren kontrako borroka sus-

tatuz. Arreta berezia jartzen diote emakume ijitoek jasaten duten diskriminazio anizkoitzari eta genero-indarkeriaren biktimei. Proposamen honi esker, emakume ijitoaren berariazko arlo bat bete da, muturreko ahultasun-egoeran dauden emakumeena, zerbitzu eta baliabide publikorik ez duten eta gizarte-bazterkeria egoeran dauden emakumeekin lan egiten duten beste erakunde batzuen ekimen eta programetan parte hartu ezin duten emakumeena.

+55 prestakuntza-programak

Prestakuntza-ren arloan **2.000 pertsona** inguruk parte hartu dute Vital Fundazioak 55 urtetik gorako pertsonentzat abian jarri dituen programetan. Ikastaroen eskaintzan hainbat arlo barne hartzen dira, hala nola filosofia eta historia, baina teknologia berriak ere ikasten dituzte, esaterako, informatika edo argazkilaritza digitala.

Vital Fundazioak **Esperientzia geletan** ere lankidetzaren jarraitu du EHUrekin, eta dagoneko 300 pertsonak baino gehiagok parte hartu dute.

+55 PRESTAKUNTZA PROGRAMAK	1.994
TELEFONO MUGIKORRA ERABILTZEN IKASTEAK	135
ESPERIENTZIA GELAK	328
HARDWARE IKASTAROAK	35
HIZKUNTZA IKASTAROAK	112
INFORMATIKA IKASTAROAK	864
TOPAKETAK LITERATURAREKIN	23
ANTZINAKO HISTORIA	158
FILOSOFIAREN HISTORIA	129
PSIKOLOGIAREN HISTORIA	62
EKONOMIARI BURUZKO TAILERRA	54
ARGAZKILARITZA DIGITALARI BURUZKO TAILERRAK	77
OROIPEN TAILERRA	17

1.4. Ondare eta Ingurumen saila

Euskarari eta euskal kulturari laguntzea

Arabako ikastolen eta euskararen aldeko **Araba Euskaraz** festa 1981. urtetik ospatzen da, Arabako lurraldean euskararen erabilera sustatzeko eta dirua biltzeko helburuarekin. Vital Fundazioak ia hastapenetatik hasi zuen lankidetzaren, urtero lankidetzaren hitzarmenak sinatuz.

2016. urtean Agurainen izan zen Araba Euskaraz festa, ekainaren 19an. Fundazioaren laguntzan (18.800 euro) festa honen aurretik egiten diren jarduerak eta Ikastolen Federazioak prestatutako hezkuntza, kultura eta kirol programa ere barne hartzen dira. Horrez gain, hezitza ileentzako jardunaldi pedagogikoak ere barne hartzen ditu hitzarmenak.

Bestalde, Fundazioak lankidetzaren hitzarmena berritu du **Denon Eskolarekin** (Arabako eskola publikoetako ikasleen guraso elkartearen Federazioa), haren jardueraren programari laguntzeko.

Era berean, lankidetzaren hitzarmen bat sinatu du Vital Fundazioak **Eusko Ikaskuntzarekin**, Ekinez Planean (2016-2019) barne hartzen diren bost proiektuetako bat abian jartzeko. Zehazki, 'Euskararen etorkizuna. Aukerak' proiektua. Horren helburua da euskararen gizarte-errealitatearen ikuspegi bat ematen duen interpretazio-esparru bat egitea.

Gazteen artean euskarazko abestiak sustatzeko helburuarekin, Vital Fundazioak eta GEU Vitoria-Gasteiz Euskaldun Elkarteak lankidetzaren akordio bat sinatu du **Kantariren I.** edizioa egiteko, Vitoria-Gasteizen egiten den Euskararen Astearren barruan.

Vital Fundazioaren beste helburuetako bat kultura-ondarea bizirik mantentzea da. Hel-

buru horrekin lankidetzaren hitzarmen bat sinatu du Arabako Dantza Federazioarekin, bertako folklorea gordetzeko eta zabaltzeko. Hori lortzeko **'Araba Dantzan'** abian jarri du. Arabako herrietan, ekain, uztail eta irailean, bertako dantza-ikastaroak eskaintzen dituen programa da. Lankidetzaren honetan, **Dantza ri Egunaren** antolaketa laguntza ere barne hartzen da, izan ere, urtero 400 dantza ri inguru biltzen dira.

Bertako folklorea gordetzeko eta zabaltzeko helburu berarekin, Vital Fundazioak eta **Jare Dantza Taldeak** akordio bat sinatu dute urtean zehar hainbat jarduerari bultzatzeko, hala nola haurrentzako Euskal Jai bat martxoan, akelarre bat San Joan gauean, euskal ezkontza-tradizional bat uztailan, edo euskal hileta bat urrian.

Gure kultura-ondarearen osagai gisa, Vital Fundazioak beste lankidetzaren hitzarmen batzuk sinatu ditu erakundeekin, esaterako Arabako **Bola-jokorako** Federazioarekin, Arabako **Euskal Pilota Elkartearekin**, Arabako Bertsozale Elkartearekin eta Elkarte Gastronomikoen **Boilur Federazioarekin**.

Azokak

Vital Fundazioak udalekin, kuadrillekin eta tokiko beste erakunde batzuekin lankidetzaren hitzarmenak egiten jarraitu du 2016. urtean, azokaren antolaketa logistikoan eta lurraldearen sustapenean laguntzeko. Horrela, Araban egindako **160 ekitaldi** inguruetan egiturak utzi ditu (hesiak, puzgarriak, standak, megafonia, aterpeak eta abar). Bertaratutako kopuruari dagokionez, ziur asko 75.000 bisitari baino gehiago egon dira.

Vital Fundazioak laguntza ematen duen **Arabako lehen mailako sektorearekin** zerikusia duten azokaren artean hauek nabarmentzen dira: Arabako Errioxako Mahats Bilketaren Festa, Gaubeako Patataren Azoka, Pobeseko Babarrunaren Azoka, Kuartangoko Perretxikoaren

Azoka, Aguraingo Abere Azoka edo Erribera Beitiako Nazioarteko Trufa Azoka.

Vitoria-Gasteizko Gabonetako 59. Azoka

Joan den abenduaren 22an Vital Fundazioak 2015etik antolatzen duen Gabonetako nekazaritza azoka egin zen berriro. Urtero **10.000 lagun** inguru joaten dira gastronomia eta artisautza azoka honetara, eta Lurraldean egiten diren artean ospetsuenetako bat da.

2016. urteko azokan 119 merkatari bertaratu ziren eta **143 postu** bete zituzten. Gastronomia-eskaintza zabala egin zen, eta oilategiko hegaztien ohiko erakusketa eta salmenta ere egon ziren.

Merkatu honetan emandako laguntzarekin Vital Fundazioaren helburua Araban antolatzen diren nekazaritzako eta abeltzaintzako jardueri laguntza ematen jarraitzea da. Izan ere, **Arabako ekoizleek** lehentasuna dute postu bat eskuratzerako orduan. Gehienbat Arabatik datoz (63 postu), baina beste leku batzuetako ekoizleak ere bertaratu ziren, hala nola Bizkaia, Gipuzkoa, Nafarroa, Errioxa, Kantabria, Gaztela eta Leon, Aragoi, Katalunia, Asturias, Gaztela-Mantxa eta Frantziakoak.

Artisau-produktuen eskaintzari dagokionez, Lehendakari Agirre kalean kokatu ziren urte honetan ere, eta besteak beste zilarrezko bitxiak, saskiak, zeramika, lurrezko kazolak, zahagiak, artilezko produktuak edo zurezko elementuak, esaterako, jostailuak eta sukaldean erabiltzeko tresnak egon ziren ikusgai.

Andre Maria Zuriaren azoka

Ohiko ekitaldi hau Loma Jeneralaren plazan izan zen lehen aldiz, eta **jatorriz arabarrak diren 17 ekoizle eta artisau** bildu zituen abuztuaren 5, 6, 7 eta 8an. Ekimen hau Vital Fundazioak lurraldeko nekazaritzako elikagaien sektoreari, abeltzaintzari eta artisautzari ematen dizkien

ohiko laguntzan barne hartzen da.

Bioaraba

Produktu ekologiko, bizitza osasuntsu eta kontsumo arduratsuaren Bioaraba Azokaren hirugarren edizioa azaroaren 4tik 6ra bitartean izan zen, Vitoria-Gasteizko Iradier Arena esparruan. Ekimenak Vital Fundazioaren, Udalaren eta Arabako Foru Aldundiaren laguntza jasotzen du.

Hurbileko produktu ekologikoak erosteko eta dastatzeko aukera ematen du Bioarabak handuden gaikako eremuen bidez. Horrez gain, produktu eta zerbitzuei buruzko hitzaldi eta erakustaldietara joateko aukera ere badago. Era berean, sukaldaritza osasungarri, ekonomiko eta arduratsuaren erakustaldiak ere egiten dituzte Vitoria-Gasteizko jatetxeetako sukaldariek. Inguruko produktu ekologikoekin egindako janariak ere prestatzen dituzte.

Ardoaraba

Arabako eta Euskadiko erakargarri turistikoetako bat bihurtu da. Dagoeneko Vitoria-Gasteizen egiten den hamazazpigarren edizioa da, eta ardoa eta gastronomia gustukoa duten 100.000 pertsona baino gehiago bertaratu ziren. Vitoria-Gasteiz, mahastizaintzako eta ardogintzako lurralde pribilegiatu baten

hiriburua da Arabako Errioxari eta Arabako txakolinari esker. Vital Fundazioak aktiboki lagundu zuen lehen aldiz azoka honen antolaketan **txoko Gastronomikoa** bultzatuz. Azaltzen diren dastaketak egiteko, ardoak aurkezteko, pintxoak egiteko edo haurrentzako taillerak egiteko leku eskusiboa da. Horrez gain, **haurrentzako txoko** bat ere bada, txikienek puzgarriez eta jolasez goza dezaten.

Lurraldearen sustapena

Ardoaren ibilbidea

Gure lurraldearen eta bertako produktuen (kasu honetan, Arabako Errioxako ardoaren) aldeko apustua egitea Vital Fundazioaren lanaren ardatzetako bat da, lurraldea sustatzeko. Helburu horren barruan, Vital Fundazioak lankidetzahitzarmen bat sinatu du **Arabako Errioxako Ardoaren Ibilbide Elkartearekin** 2016. urtean zehar jarduera-programa bat garatzeko. Horren ondorioz, besteak beste hauek gauzatu dira: esperientzia enogastronomiko bereziak eta Enobus, profesionalentzako prestakuntza-ikastaroak, Arabako Errioxako Ardoaren VI. Foroa, Arabako Errioxa ezagutzeko bidaiak, Arabako Errioxako Gabonetako I. Azoka edo Elkartearen web-orri berria.

Beste alde batetik, Vital Fundazioak **V-G Wine City Elkartearekin** ere hitzarmena du. Elkarte horrek Araban ekoizten diren kalitatezko ardoak sustatzea du helburu nagusia (Arabako Errioxa eta Aiarako Txakolina). Fundazioak elkarteak ardo horiek herritarrei hurbiltzeko diseinatutako ekintza programa oso bati ematen dio laguntza. 2016an hainbat jarduera garatu dira: I. Upel-lasterketa, uztailearen 25ean eta 'Winesessions' izeneko hitzaldi zikloa Vital Fundazioa Aretoan, pertsona ospetsuak protagonista direla.

Santa Katalinako lorategi botanikoa (Iruña Oka)

Vital Fundazioak eta **Iruña Okako udalak** lankidetzahitzarmen bat sinatu zuten 2016. urtean zehar zenbait jarduera egiteko, beraien baliabide natural, historiko eta kulturalak eta ondarea ezagutzera emateko. Horien artean, Santa Katalinako Lorategi Botanikoa eta hango Izar Parkea sustatu zituzten, komunikazio-plan baten eta dibulgaziozko ekintzen bidez, lorategi hori probintziako turismo-baliabide gisa ezagutzera emateko eta bere balio handia nabarmentzeko helburuarekin.

Gatz Haranean eremuak berreskuratzea

Vital Fundazioak eta Añanako Gatz Harana Fundazioak lankidetzahitzarmen bat sinatu dute Añanako gatzagetan gatzak ekoizteko eremu berriak berreskura daitezzen. Zehazki, Vital Fundazioak emandako **40.000 euroko** laguntzaren bidez, proiektu honen asmoa da Vivanco izenarekin ezagunak diren larrain batzuk berreskuratzea, Santa Engraziako iturburutik hurbil, Susoko kanalaren eta Muera ibaiaren (100 produkzio-unitatea) artean. Lankidetzahonen bitartez bi helburu bete dira: batetik, Arabako Lurralde Historikoko kultura eta ingurumen **ondarea** berreskuratzea, eta, bestetik, **enplegua** sortzea. Izan ere, hori gauzatzeko Micaela Portilla Prestakuntza eta Enplegurako Zentroko antzinako ikasleak kontratatzen dira, ordaindutako praktiken bidez.

Monumentuen katalogoa

2016. urtean zehar Vitoria-Gasteizko Elizbarrutiko Monumentu Katalogoko **XI. liburukiaren** ikerketa-lana amaitu da. Aurreko liburukia, hots, hamargarrena, 2010. urtean argitaratu zuten.

Arabako Monumentu Katalogoaren XI. liburukia 2017ko urtarrilean aurkeztu zuten jendau-

rrean, eta **lurraldeko mutur mendebalenena** aztertu dute. Zehazki, Erriberabeitia, Erriberagoitia eta Lantarongo eremua, herriz herri.

Liburuki berri hau 2012ko udaberrian hasi ziren egiten, eta argitalpen-proiektu honen jatorrizko funtsari eusten dio. Aurreko liburukiak bezala antolatuta dago: hasieran, sarrera historiko eta geografikoa, panoramika artistikoa eta aztertutako eremuko herri guztien deskribapen zorrotza. Horrez gain, argazki-azterketa zabala ere egiten da, eta horri esker, hobeto ikus daitezke aztertutako lurraldearen ezaugarriak. Liburukian mendebaldeko haran hauen herri guztien elizak ikus daitezke, pintura, eskultura eta bestelako arteak, ikerketa xehatu baten bidez. Artearen historiako zenbait aro barne hartzen ditu, prerromanikotik XX. mendera arte, erromanikotik, gotikotik, barrokotik, errenazimentutik eta neoklasizismotik igaroz.

Vital Fundazioa Arabako ondarea zaintzeaz, babesteaz eta sustatzeaz arduratzen da nagusiki, eta hori Arabako Monumentu Katalogoaren liburuki berrian islatzen da. Hasiera hasieratik izan du konpromisoa proiektua honekin. Arabako hainbat belaunaldi liburutegi askotan dauden liburu hauekin hazi dira, eta

liburuetan bertan jasotzen den Arabako ondarearen zati hori sustatzen nabarmen lagundu dute.

Etxe Berdeak

2015. urtean abian jarritako eta Vital Fundazioak eta Vitoria-Gasteizko Udalak bultzatutako hezkuntza-programa bat da. Beraien erabakiek eta eguneroko ohiturek ingurumenean eta gizartean duten eraginarekin kezkatuta dauden familientzat da. Ekimen honek al-daketa-prozesu bat sustatzen du parte hartzen duten familien artean, izan ere, beraien etxearen kudeaketa arduratsuagoa egitea eskatzen da, etxean egiten duten uraren eta energiaren kontsumoa kontrolatzea sustatuz, aurrezteko neurriak eta portaerak sartuz eta erosketa etiko eta ekologikoagoa egiten lagunduz.

Programa honetan 50 familiak hartu zuten parte 2016. urtean, eta beraien ohiturak hobetzeaz gain, kontsumoak murriztea ere lortu zuten. Esaterako, uraren kontsumoa % 10ean murriztu zuten, % 10 hondakin gutxiago sortu zituzten eta CO2 igorpena % 5era arte txikiagotu zuten.

2. Estadio Fundazioa

stadio Fundazioak funtsezko lana egiten du duela berrogeita hamabost urte baino gehiagotik kirolaren kultura garatzearen eta Arabak jarduera fisikoa sustatzearen alde. Bere jarduera nagusia kirola egitea bultzatzea da, eta horretarako, kirol-jarduerak, gizarte- eta kultura-jarduerak eta jolas-jarduerak sustatzen ditu. Bestalde, kirola eta bere modalitateen irakaskuntza bultzatzen, irakasten eta zabalitzen du. Azkenik, Vitoria-Gasteizen dituen instalazioak kudeatu eta mantentzen ditu, 'Estadio' gisa ezagutzen direnak.

Kirol gune honek 40.000 m² inguruko azalera du eta estalitako nahiz estali gabeko zenbait instalazio zabal ditu. Askotariko kirol jarduera eta zerbitzu eskaintzen ditu, eta profesionalen osatutako talde osoa du, kirola ingurunerik onenean egin dezan jende guztiak, urte osoan eta hiriko leku ezin hobean. 2016. urtean LED argiak erabiltzen hasi da eta horren ondorioz, eraginkortasun energetikoa eta ingurumen-eraginkortasuna nabarmen hobetu da. Bestalde, aire zabaleko udako jantokiak eta hondartza-boleiboleko pista berria ere hobetu dira.

Instalazio barruan eta kanpoan batik bat, Vital eta Estadio Fundazioak Vitoria-Gasteizen eta Araban dauden kirol ekitaldi aukera zabala-
ren eragile bultzatzaile nagusiak bihurtu dira, jardueren edo baliabide gutxiago dituzten erakundeen antolatzaile, laguntzaile edo babesle gisa.

Gaur egun, Estadio Fundazioak hogeita mila bazkide inguru ditu, gogobetetasun-maila oso handiarekin, eta antolatzen dituen jardueretan partaidetza-maila handia ere badu. Urtero, milioi bat sarrera baino gehiago izaten ditu Cervantes ibilbideko instalazioetara.

Estadio Fundazioak denboraldiko nahiz udako jarduera-programa finkatzen jarraitu du 2016. urtean zehar, eta hobetzeaz gain, beste jarduerak batzuk gehitu ditu. 2015/2016 denboraldian jarduera berri hauek sartu zituen: antiaging, badminton, body balance, TRX funtzionala, mindfulness meditazioa eta kirol-eskola. Bestalde, 2016ko udan (abonatuentzat), body padel, paddle surf eta 'Kirola euskaraz' eta 'Sport & English' haurrentzako udalekuetan zaintzeko eta jateko aukera eman da.

Guztira 45 aukera baino gehiago daude eskola, ikastaro eta saio solte gisa estadioan eta haren inguruetan. Ohiko aukerak ere barne hartzen ditu: igeriketa, patinajea, mantentzeko gimnasia, Pilates, GAP edo spinning. Arabako

kirol-eskaintzan berriagoak diren beste batzuk ere badaude: Antigravity (airetiko ariketa, esekita dagoen hamakan), Feldenkrais (gimnasia arina, bereziki errehabilitatzeko), mindfulness meditazioa (arreta osoa lantzeko) eta TRX funtzionala (entrenamendu funtzionala esekita). Horietako batzuk, Estadio Fundazioan bakarrik egin daitezke Euskadin.

Bestalde, Fundazioak hamar bat irteera eskaintzen ditu, goizetan egitekoak, hil bakoitzaren hirugarren larunbatetan, mendi-ibilien bidez natura-ingurune hurbilena ezagutzeko, edo eguneko sei ibilaldi, urriko, azaroko, martxoko, maiatzeko eta ekaineko azken igandeetan. Ibilaldi horietan zailtasun desberdineko mendietara igoko da, eta urtarrilean elur-erraketekin zeharkaldia egingo da.

Kirol kultura sustatzeko helburuarekin ere, osasuna, ingurumen edo gizarte arlotako zikloetan antolatutako hainbat konferentzia egin ditu Estadio Gelak 2015/16 denboraldian. Jarduera fisiko erregularra eta sozializazioa, zahartzea, kiroleko arrazismoa, estresa prebenitzea, hirigintza aktiboa, kirol profesionala, jarduera fisikoa eta eskola-errendimendua edo bizikletazko ibilbide handiak izan dira gai nagusiak.

Informazio gehiagorako:
www.fundacionestadio.com

3. Hizkuntza Institutuaren Fundazioa

Hizkuntza Institutua Fundazioa 1967. urtean sortu zen, eta bere gazteei (16 urtetik beherakoei batik bat) ingelesa irakasten die nagusiki.

Hizkuntza Institutua Fundazioaren hezkuntza-eskaintzan ingeles-, aleman- eta frantses- eskolak barne hartzen dira, helduentzat nahiz ikasleentzat. Maila guztietan ematen dira eta zentroaren jarduera-ardatz nagusiak dira. Ingelesaren kasuan zazpi urtetik aurrera has daitezke; alemanarenean, hamabi urtetik aurrera has daiteke ikasten, eta azkenik, frantsesaren kasuan, ikasleek gutxienez DBHko lehen mailan egon behar dute. Bestalde, txinera edo arabiera ere irakasten dira.

Era berean, Vital Fundazioarekin lankidetzan, ingelesezko, frantsesezko, euskarazko eta alemanezko hastapen-ikastaroak ematen dira 55 urtetik gorakoentzat.

Lankidetzan horri esker, beka-deialdia ere egiten da Hizkuntza Institutua Fundazioaren egoitzan 100 orduko ikasturte bat emateko, ingeles tekniko eta komertziala hobetzeko helburuarekin. Beka bakoitza 550 eurokoa da, eta beka horik lortzeko eskatzen den gutxieneko maila B1 da (egiaztatu behar da). Gaur egun, 21 ikasle daude.

2016-2017 ikasturtean 1.336 matrikula egin dira, eta gelako batez besteko ikasle kopurua 15,35 da. Guztira 87 talde dira.

16-17 ikasturteko matrikulak

Adina	Matrikula kop.	%
14 urtetik beherakoak	744	%55,68
14 eta 16 urte bitartekoak	227	%17,00
16 eta 18 urte bitartekoak	142	%10,62
18 urtetik gorakoak	223	%16,70
GUZTIRA	1.336	%100

Hizkuntza Institutuak besteak besten gelak, multimedia gela, hizkuntzen laborategi digitala, liburutegia (liburuak mailegatzeko zerbitzua) eta ikasketa-gela ditu. Eskola gehienak 18:00etatik 21:00etara ematen dira, astelehenerik ostiralera, eta 17:30etik 20:30era da laborategiaren ordutegia.

Guztira 244 eskola-ordu ematen dira astero, 2 orduko taldeetan (ikasle gazteenak), edo 3 ordukoetan gainerakoen kasuan. Asteko bi or-

duko ikastaroek 67 eskola-ordu dituzte, eta ez dago mugarik hizkuntza laborategira joateko. Asteko hiru orduko ikastaroek 100 eskola-ordu dituzte, eta ez dago mugarik hizkuntza laborategira joateko.

Horrez gain, bere ikastaroei, azterketei, atzerriko egonaldiei, trukeei eta lanei buruz aholkatzen ditu Hizkuntza Institutuak ikasleak.

Informazio gehiagorako:
www.institutoidiomas.com

4. Sancho el Sabio Fundazioa

Euskal kultura biltzen, zaintzen eta zabaltzen

50 urte baino gehiagoko etengabeko jarduerari esker erreferentziako zentro bat sortzea lortu dute euskal kultura inprimatu historikoan eta gaur egun hura digitalki zabaltzean interesa duten ikertzaileentzat. Sancho el Sabio Fundazioaren helburuen artean euskal kultura aztertzea, biltzea, gordetzea eta zabaltzea daude. Hasiera batean Sancho el Sabio Erakundea gisa hasi zen jardunean 1955. urtean. Hortik aurrera zenbait egoitza izan ditu eta 2009tik Betoñuko Atean dago.

Sancho el Sabio Fundazioaren dokumentu-bilduma osatzen duten funtsen artean hauek daude: inprimakiak, eskuizkribuak, material grafikoa, mapak, argazkiak eta abar, eta dokumentuak euskarri informatiko eta digitaletan, informazioaren teknologiaren bilakaerari esker egindakoak. Laburbilduz, deskribapen eta katalogazio lan teknikoak dira, hiru esparrutakoak: liburutegia, artxiboa eta fototeka, funts bakoitzean adituak diren langileekin.

Bilduma urtero handitzen da euskal argitalpenen edo euskal gaien ekoizpenarekin. Horri esker, euskal kulturaren bilakaeran interesa

duten ikertzaileek edo erabiltzaileek funts partagarria duten eskura. 2015. urtean beste 3.017 lan eskuratu dira bibliografian, aldizkako argitalpenen funtsa mantendu eta eguneratu da, funts digitalean 447.826 orri gehiago sartu dira, eta datu-base bibliografiko eta artxibistikoan linean kontsulta daitezkeen 320.000 erreferentzia inguru daude.

Sancho el Sabio Fundazioaren web-orria, ikertzaileek, curiosoek, bisitariak edo euskal kultu-

raren edozein arlotan interesa dutenek duela zortzi hamarkada baino gehiagotik gordetzen dituen funtsak ikusteko aukera ematen duen tresna da. Jatorri, tipologia eta tratamendu desberdineko funtsak bilaketa konbinatu bakar batean lotzea lortzen du. Bestalde, software berri bati esker, bilaketa hori, sarbide askeko artxibo dokumental digitalizatuak dituzten beste erakunde batzuen euskal kultura funtsekin lot daiteke.

Sancho el Sabio zifretan

TITULU BERRIEN SARRERAK	2.609
MONOGRAFIAK EDO LIBURUAK	2.378
ARGITALPEN SERIATUAK	231
DATU BASE BIBLIOGRAFIKOA 12/31N	321.444
LIBURUAK	95.623
ALDIZKARIETAKO ARTIKULUAK	190.038
LIBURUETAKO ARTIKULUAK	16.993
MAPAK	1.858
MATERIAL GRAFIKOA	3.928
ALDIZKARIAK	13.004
DATU BASE DIGITALA 12/31N	11.689.267
BIBLIOGRAFIA ONDAREA	1.594.708
FAMILIA ARTXIBOAK	588.564
ALDIZKARIEN AURKIBIDEAK	110.167
EGUNKARIAK	8.173.073
EUSKO LEGEBILTZARRA	300.000
SNV	236.854
EUSKAL ALDIZKARIAK	659.983
FOTOTEKA	25.918
INFORMAT. KATALOGATUTAKO MATERIALAK	7.541
ERREFERENTZIAK	7.541
ARTXIBOAK-ERREFERENTZIAK GUZTIRA 12/31N	42.412
AZAOLA	3.990
MONDRAGONES	60
LARGACHA	105
ST. DE TEJADA	7.497
OTAZU	5.844
LARREA	363
BARRUTIA	218

MARQUES DE LA ALAMEDA	7.433
FOTOTEKA VITAL KUTXA	3.320
ASTEGUIETA	637
URABA	71
J.A.BETOÑO	170
YRIZAR	4.876
AMPUERO	3.539
LEKEITIO	4.289
DIGITALIZAZIOA - URTEKO IGOERA	441.165
a) KOMUNIKABIDEAK	351.806
b) ALDIZKARIEN AURKIBIDEAK	0
c) ALDIZKARIETAKO ARTIKULUAK	9.724
d) FAMILIAKO ARTXIBOAK	46.541
e) FOTOTEKA	1.269
f) ONDARE BIBLIOGRAFIKOA	31.825
WEB ESTADISTIKAK	1.075.039
SANCHO EL SABIO WEB KATALOGOA	331.357
ARTXIBOEN KATALOGOA	189.082
HELBIDE ELEKTRONIKOA, TELEFONO ETA FAXA	21.670
WEB-ORRIA	55.048
EMD	476.611
INTRANET	1.217
LANGILEAK	9
PRAKTIKETAKO IKASLEAK	
EUSKAL HERRIKO UNIBERTSITATEA	3

Probintziari irekita dagoen zentroa

Duela zenbait urtetatik Sancho el Sabio Fundazioak bere funtsak atek zabaltzeko egunen bidez erakusteko esfortzua egin du beti, Liburutegien Egunean edo Liburuaren Egunean batik bat. Horrez gain, asteartero, 'Gogoratzeko tailerra' antolatzen du, Fundazioan dauden funts bibliografikoak zabaltzeko sortu duen ekimena.

Nabarmentzekoak diren beste jarduera batzuk dira Betoñuko egoitzan egindako erakusketak. 'Bizitzako binetak' erakusketan bidaian zehar bidaiatu zuten hamaika komiki-artisten lanak bildu ziren, OXFAM Intermón GKEren proiektu batzuetan bizi diren istorioak erakusteko helburuarekin. Urrian 'Fahrenheit. Artista-liburuak' inauguratu zuten. Fundazioak dohaintzat eman zituen eta Arte eta Lanbide Eskolaren tailer batean egindako bi liburu egon ziren ikusgai erakusketa horretan. Publikoak, ikusteaz gain, erabiltzeko aukera ere izan zuen,

haien atzetik dauden mezu subliminalak ikusten saiatzeko. Eta azaroan dagoeneko, Araba aretoan 'Abangoardia arriskutsuak. Alemania nazia eta Italia faxista Gasteizen (1936-1939)' erakusketa izan zen. Sancho el Sabio Fundazioak antolatutako erakusketa izan zen, eta oso ezezagunak ziren irudiak, marrazkiak eta bestelako materialak erakutsi zituen, Alemaniako naziak eta Italiako faxistak Arabako hiriburuan egon ziren garaikoak hain zuzen.

Sancho el Sabio Fundazioak urtero abian jartzen dituen beste ekimenetako bat Ikerketako Unibertsitate Lehiaketa da, euskal unibertsitateetako ikasleen ikasturteko lanak saritzeko. Hauek izan ziren saridunak 2015. urtean: Ana Escauriaga Escudero, Euskadiko terrorismoaren historiari buruz egindako lanarengatik, eta Jokin Lanz Betelu, XVI. mendetik basakoen inguruko eztabaida nagusien sorrera eta garapenari buruzko azterketarengatik

Informazio gehiago: www.fsancho-sabio.es

Vital

FUNDACIÓN · FUNDAZIOA

Kordoi Etxea. Aiztogile 24,
01001 Vitoria-Gasteiz

Tel.: 945 77 68 58

Ordutegia: A-O, 8:30etik 14:00etara eta 16:30etik 19:00etara
(ostiral arratsaldetan itxita)

e-mail: info@fundacionvital.eus

www.fundacionvital.eus

